

YÜKSEKÖĞRETİM PROGRAM ATLASI (2018) VERİLERİNE GÖRE TARİH
BÖLÜMLERİNİN ve TARİH ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMLARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ

EVALUATION of HISTORY DEPARTMENTS and DEPARTMENT of HISTORY
TEACHER EDUCATION ACCORDING to HIGHER EDUCATION PROGRAM ATLAS
(2018) DATA

Özgür AKTAŞ

Kafkas Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, E-posta: ozgurkafkas@gmail.com

orcid.org/0000-0003-4218-9545

Derya AKTAŞ

Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, E-posta: inaltekinderya@gmail.com

orcid.org/0000-0001-7238-2448

Article Info

Article Type	Research & Theoretical
Received	14.05.2019
Accepted	29.08.2019
DOI	10.17497/tuhed.565228
Corresponding Author	Özgür AKTAŞ
Cite	Aktaş, Ö. ve Aktaş, D. (2018). Yükseköğretim program atlası (2018) verilerine göre tarih bölümlerinin ve tarih öğretmenliği programlarının değerlendirilmesi. <i>Turkish History Education Journal</i> , 8(2), 476-498. DOI: 10.17497/tuhed.565228

Öz: Bu çalışmada 2018 YÖK ATLAS (Yükseköğretim Program Atlası) verileri baz alınarak tarih bölümleri ve tarih öğretmenliği programları üzerine değerlendirme yapılmıştır. YÖK ATLAS programı tarih bölümlerine yerleşen öğrencilerin yaptıkları net sayısı, üniversiteye giriş sınavında hangi derslerden başarılı olup hangi derslerden başarısızlık gösterdiklerine ilişkin veriler sunmaktadır. Bu veriler hangi üniversitelerin ilk sıralarda tercih edildiği, hangi üniversitelerin son sıralarda tercih edildiğini de göstermektedir. Araştırmada doküman analizi yönetimi kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre tarih bölümlerine yerleşen öğrencilerin genel anlamda net ortalamalarının düşük olduğu, sayısal derslere yönelik başarılarının sıfıra yakın olduğu görülmüştür. Öğrencilerin tarih bölümlerini tercih etmelerinde tarih bölümlerinin bulunduğu il ve bölümlerin örgün öğrenim olup olmama durumu etkili olmuştur. Eğitim fakültesi tarih öğretmenliği programlarının öğrenci sayısı açısından kontejanlarının az olduğu anlaşılmıştır. Tarih bölümlerinin kontenjanlarının çok fazla olması nedeniyle bu bölümlere çok düşük net ortalamasına sahip öğrenciler de yerleşebilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tarih, Tarih Öğretmenliği, YÖK ATLAS, Temel Yeterlilik Testi, Alan Yeterlilik Testi

Abstract: The aim of this study is to evaluate the history departments and history teaching programs based on the 2015 Higher Education Program Atlas data. Higher Education Program Atlas includes the number of students in history and shows the data on which areas students are successful and in which areas they fail. It also shows which universities are preferred and which universities are preferred in the last ranks. In the study, screening model based on document analysis was used. According to the results of the study, it is seen that the net rates of students who settled in the historical departments are low and their success towards numerical courses is close to zero. The fact that the students prefer the history departments because of the provinces where the departments which are located has been effective. While it was seen that the scores of the students who settled in the faculties of education were more homogeneous, the faculties of education were found to be weak in terms of the number of students. On the other hand, it is concluded that the history departments have a high number of students and therefore the students who have lower scores could enter to the history department.

Keywords: History, History Education, Higher Education Program Atlas, Basic Proficiency Test, Field Proficiency Test

Extended Summary

Purpose

The aim of this study is to make an evaluation of history departments and history education departments according to 2018 Higher Education Program Atlas data.

1. How does the Higher Education Program Atlas provide data related to history departments?

2. How does the Higher Education Program Atlas provide data related to history education departments?
3. How does Higher Education Program Atlas provide data related to foundation universities' history departments?
4. How does the Higher Education Program Atlas provide the Turkish Republic of Northern Cyprus' history departments?
5. How does the Higher Education Program Atlas provide data related to open education faculty's history departments?
6. How does Higher Education Program Atlas provide data related to foreign history departments?

Method

The method of the study is based on the screening model based on document analysis. Document analysis is a method used by historians, anthropologists, and linguists. In the document review, the researcher can obtain the data he requires without the need for observing or interviewing (Şimşek and Yıldırım, 2006, p.188). In 2018, State, Foundation, Turkish Republic of Northern Cyprus, open education faculty and foreign history departments were evaluated according to Higher Education Program Atlas data. In the data of Higher Education Program Atlas, it is seen how the history students made net for the university where they settled. In addition, the average net values of the first five and last five history sections of the State and Foundation Universities were calculated by the researcher. The average score values of the first five universities according to the courses and the average of the last five universities were calculated. The average net is given as a percentage.

In the Basic Proficiency Test which is the first exam of the students who take the exam of Higher Education Institutions, there are Turkish (40), social sciences (20), basic mathematics (40), science (20) questions.

In the second exam, Field Proficiency Test, the questions are answered according to their fields. A student is required to score 150 or higher above In the Basic Proficiency Test to take the Field Proficiency Test exam. Students entering the Field Qualification Test must get a minimum of 180 points for graduate education. A secondary school achievement score is also important in the placement of a student. In the study, secondary school achievement scores

were not taken into consideration. Students who take the exam must be successful in the verbal test group in order to settle in the history sections. Four incorrect questions answered by the students erase the correct answer. In 2019, the minimum required score of 240000 was changed to 300000 to enter the faculty of education.

Findings

In 2018, the Higher Education Program Atlas data was examined. Bosphorus, METU, Istanbul, Hacettepe and Ankara Universities are ranked in the top five. The second top five universities that come after first five universities are Marmara University, Mimar Sinan Fine Arts University, Ege University, Istanbul Medeniyet University, Dokuz Eylül University, respectively. Another point to be noted here is that two universities from Izmir entered queue. According to 2015 Higher Education Program Atlas data, Koç University history program is ranked first from the private universities and Istanbul Şehir University is in second place and Yeditepe University is in third place. These universities have scholarships and the language of instruction is English.

Results and Discussion

The success of science and mathematics is close to zero when the exam of the students was evaluated. In the twelve-year education period, the students have been educated in primary and secondary education and high school in part. Why are students' maths and science achievement zero? The Ministry of National Education should give special importance to this important situation.

Most of the graduates of the department of history want to be a history teacher by taking pedagogical formation education. The number of history teachers assigned in February 2017 is 398. On the other hand, many students graduate each year. Hence there is a significant agglomeration in the history sections

In order to reduce the agglomeration, Higher Education Program decided not to take students to the departments of secondary education programs of Education Faculty in 2012-2013. However, right after that 10 students were taken to the secondary education programs. Following process, this number was increased to 20 with a very small improvement. Safran et al. (2013), according to the results of their research, reducing the number of students in the

secondary education department in history of education faculties was not a realistic approach. The problem which blocks the assignment of teacher was the excessive number of students in the faculty of science and literature. Consequently, it is concluded that the history departments have a high number of students and therefore the students who have lower scores come to the history department.

Giriş

Türkiye’de üniversite sınavları lise mezunu öğrenciler açısından hayatlarının en önemli dönüm noktalarından birisidir. Öğrencilerin üniversite giriş sınavındaki başarıları gelecekte hayatlarını derinden etkileyecek bir meslek sahibi olmalarını sağlamaktadır. Üniversiteye giriş sınavlarında sorulan sorular pek çok araştırmacının ve eğitimcinin inceleme konusu olmuştur. Üniversiteye geçiş sınav sorularının özgünlüğü, geçerliliği, güvenilirliği, ayırt ediciliği uzmanlar tarafından pek çok kez değerlendirilmiştir. Bu sınavlarda başarılı olanların başarılarının ortaöğretim not ortalamasıyla orantılı olup olmadığı, üniversite sonrası aynı başarıyı devam ettirip ettiremediği, mesleğine bu başarısının yansıyor yansımadağı önemli konular arasındadır. Bahar (2011) tarafından yapılan araştırmaya göre ÖSS ve lisans mezuniyet not ortalaması KPSS 10 puanının anlamlı bir yordayıcısıdır. Karakaya (2011) tarafından yapılan üniversiteye giriş puanı ile ortaöğretim başarı puanının öğrencilerin akademik başarıları arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmaya göre bu değişkenler arasında ilişki olmakla beraber özellikle sosyal bilgiler öğretmenliği programında düşük düzeyde bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır. Özkan (2015) birinci öğretim lisans eğitimi veren rehberlik ve psikolojik danışmanlık (RPD) programlarının giriş taban puanları ile Kamu Personel Seçme Sınavı (KPSS) net ortalamaları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. RPD programlarının ÖSS taban puan sıralaması ile KPSS eğitim bilimleri puan sıralamaları arasında pozitif ve düşük, genel kültür puan sıralamaları arasında negatif ve orta, genel yetenek puan sıralamaları arasında pozitif ve orta düzeyde bir ilişki olduğu görülmüştür. Bu durum RPD programlarına rakiplerine göre avantajlı olarak giren yüksek giriş puanlı öğrencilerin, bu avantajı mezuniyet sonrasına taşıyamadıklarını

göstermiştir. Kabapınar ve Şen (2017) tarafından yapılan araştırmada ise YGS/ ÖSS sosyal bilimler sorularında görelilik ve öznellik olan soruların bulunduğu anlaşılmış, bu tür soruların öğrencilerin doğru cevapları bulmalarında problem yarattığı için sınavın güvenilirlik ve geçerliliğini olumsuz etkilediği dile getirilmiştir.

Tarih bölümlerini tercih eden öğrencilerin üniversite sınavındaki başarılarına yönelik doğrudan bir araştırma olmamasına rağmen, tarih bölümlerini tercih eden öğrencilerin eğitim seviyeleri, yabancı dil bilgileri ve alana ilişkin birikimleri bu bölümlerde görev yapan akademisyenlerin uzun zaman önce dikkatini çekmiştir. Bekir Sıtkı Baykal'ın değerlendirmesine göre:

Öğrenciler çalıştığı alana göre Yunanca, Lâtinçe, Sümerce, Akatça, Hititçe gibi kaynak dillerinden birisini bilmesi önemlidir. Eski çağlar içi arkeoloji bilgisi önemlidir. Ortaçağ tarihi için Arapça, Farsça, Çince dilleri öğrenmek gerekmektedir. Yeniçağlar için Fransızca, İspanyolca veya bir Avrupa dili bilmek önemlidir. Görüldüğü gibi dört yıl boyunca tarih öğrencisini bekleyen zorlu bir süreç vardır; ama liseden gelen öğrenciler bu duruma hazır değildir çünkü merkezî sistemle üniversiteye öğrenci alındığı için öğrenci istediği bilim öğrenimini yapamıyor, ne okuyacağı rastlantıya kalmıştır. Aldığı puana göre sen tarihe gideceksin deniliyor. Çocuk aslında başka bir şey olmak istemiştir. Filoloji nispeten yakındır tarih tahsiline. Fakat daha uzak alanlar var meselâ kendisi avukat olmak istemiştir, ama Tarih bölümünün Eskiçağına gideceksin deniliyor. Bunun neticesi olarak bize gelen öğrencilerin büyük bir yüzdesi tesadüfen gelmiş öğrencilerdir (Baykal, 1977: 315-316).

Yüksel (2011) ise tarih bölümlerinin sürekli puan kaybettiği, bölüme gelen öğrencilerin isteksiz ve tesadüfi geldiğini söylemiştir.

Tıp, eczacılık, mühendislik, mimarlık, siyasal, hukuk bölümleri gözde bölümler arasındadır. Tarih bölümü her geçen gün bu bölümler karşısında güç kaybetmiştir. Yüksek puanlı öğrenciler bu bölüme gelmektedir, taşradaki dar gelirli ancak yetenekli çocuklar ise aileleri tarafından askeri okullar, polis okulları ve hemşirelik bölümlerine yönlendirilmektedirler. Buna karşı tarih bölümlerine ise puanları düşük, istemeyerek bu bölümü tercih eden, motivasyonu düşük öğrenciler gelmektedir. Yüksel'e göre bu durumun başlıca nedenleri fen- edebiyat tarih bölümleri okuduğu zaman öğretmen

olup olamayacağı endişesi taşıması, ikinci nedeni ise ikinci öğretim programları nedeniyle kontenjanların abartılı olarak arttırılmasıdır. Ancak tüm olumsuzluklara rağmen öğrenciler öğretmen veya memur olabirim umuduyla tarih bölümlerini tercih etmektedirler (Yüksel, 2011: 222).

Günümüzde ise YÖK ATLAS verileri tarih bölümlerine yerleşen öğrencilerin niteliği ve niceliğiyle ilgili önceden yapılan değerlendirmeleri görüş olmaktan çıkararak daha nesnel ve bilimsel bilgi olarak sunmaktadır. YÖK ATLAS Programı tarih bölümlerinin taban puanının yüksekliğine göre sıralamalar yapmıştır. Bunun yanında YÖK ATLAS Programı öğrencilerin hangi illerden geldikleri, ne zaman mezun oldukları, kaçınıcı tercihlerine yerleştikleri, hangi derslerden başarılı oldukları, hangi derslerden başarısız oldukları, tarih bölümlerine yerleşen öğrencilerin cinsiyeti, lisede hangi okulda okuduklarına dair önemli veriler sunmaktadır. YÖK ATLAS Programı tarih bölümünü tercih edecek öğrencilere, öğrenci velilerine, YÖK'e, üniversitelere ve devletin çeşitli kurumlarına önemli veriler içermektedir bahsi geçen paydaşlar bu verileri göz önüne alarak gelecekle ilgili planlarını şekillendirebilirler.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı YÖK ATLAS (Yükseköğretim Program Atlası) 2018 verilerine göre tarih bölümleri ile tarih eğitimi anabilim dalını tercih eden öğrencilerin nicelikleri ve nitelikleri üzerine değerlendirme yapmaktır. Bu amaçla aşağıda verilen sorulara cevap aranmıştır.

1. YÖK ATLAS tarih bölümlerini tercih eden öğrenciler (fen-edebiyat, edebiyat, insani bilimler fakültesi) hakkında hangi nicel ve nitel verileri sunmaktadır?
2. YÖK ATLAS tarih öğretmenliği (tarih eğitimi anabilim dalı) programlarını tercih eden öğrenciler hakkında hangi nicel ve nitel verileri sunmaktadır?
3. YÖK ATLAS vakıf üniversiteleri tarih bölümlerini tercih eden öğrenciler hakkında hangi nicel ve nitel verileri sunmaktadır?
4. YÖK ATLAS Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti tarih bölümlerini tercih eden öğrenciler hakkında hangi nicel ve nitel verileri sunmaktadır?
5. YÖK ATLAS açık öğretim fakültesi tarih bölümlerini tercih eden öğrenciler hakkında hangi nitel ve nicel verileri sunmaktadır?
6. YÖK ATLAS yurt dışı tarih bölümlerini tercih eden öğrenciler hakkında hangi nicel ve nitel verileri sunmaktadır?

Yöntem

Çalışmanın yöntemi doküman analizine dayanan tarama modelini esas almaktadır. Doküman incelemesi tarihçilerin, antropologların ve dilbilimcilerin kullandığı bir yöntemdir. Doküman incelemesinde araştırmacı ihtiyacı olan veriyi gözlem veya görüşme yapmaya gerek kalmadan elde edebilir (Şimşek ve Yıldırım, 2006: 188). Bu çalışmada 2018 yılı YÖK ATLAS verileri değerlendirmeye alınmıştır. Bu verilerde bölümlerin net ortalaması, tarih bölümlerinin sıralaması ve tarih bölümlerine yerleşen öğrenci sayıları baz alınarak bir değerlendirme yapılmıştır. Fen- edebiyat, edebiyat, insani bilimler fakültesi, vakıf üniversiteleri, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, açık öğretim fakültesi ve yurt dışındaki üniversitelerde yer alan tarih bölümleri incelenmiştir. YÖK ATLAS verilerinde tarih öğrencilerinin yerleştikleri üniversite için kaç net yaptıkları görülmektedir. Buna ek olarak araştırmacı tarafından devlet ve vakıf üniversitelerinin ilk beşinci ve son beşinci sıradaki tarih bölümlerine yerleşen öğrencilerin yaptıkları ortalama netler de hesaplanmıştır. Ortalama netler yüzde olarak da verilmiştir.

Yüksek Öğretim Kurumları sınavına giren öğrencilerin ilk sınavı olan Temel Yeterlilik Testi'nde (TYT) Türkçe (40), sosyal bilimler (20), temel matematik (40), fen bilimleri (20) soruları bulunmaktadır.

İkinci sınav olan Alan Yeterlilik Testi'nde (AYT) ise öğrenciler alanlarına göre sorular cevaplamaktadır. Bir öğrencinin AYT sınavına girebilmesi için TYT'den 150 veya daha yüksek puan alması gerekmektedir. AYT'ye giren öğrenci lisans öğrenimi için en az 180 puan almalıdır. Bir öğrencinin yerleşmesinde bu iki sınavla beraber ortaöğretim başarı puanı da önemlidir. Çalışmada ortaöğretim başarı puanları dikkate alınmamıştır. Sınava giren öğrencilerin tarih bölümlerine yerleşmek için sözel test grubundan başarılı olmaları gerekmektedir. Öğrencilerin yanlış cevapladıkları dört yanlış soru bir doğru cevabı silmektedir. 2019 yılı itibariyle eğitim fakültelerini tercih edebilmek için için ilk 240.000 içinde olma şartı, ilk 300.000 içinde olma şartıyla değiştirilmiştir ("YÖK Programları ve Kontejanları Klavuzu", 2018).

Bulgular

YÖK ATLAS Devlet üniversitelerinin tarih bölümlerini tercih eden öğrencilerin nitelikleri ve nicelikleri hakkında hangi verileri sunmaktadır?

Tablo 1

YÖK ATLAS (2018) Verilerine Göre İlk Beş ve Son Beş Sırada Tercih Edilen Tarih Bölümleri

Üniversite	Yer	Türkçe TYT (40)	Sos TYT (20)	Mat TYT (40)	Fen TYT (20)	AYT TDE (24)	AYT Tar1 (10)	AYT Coğ1 (6)	AYT Tar2 (11)	AYT Coğ2 (11)	AYT Fel (12)	AYT Din. (6)
1- Boğaziçi (İngilizce)	58	36,3	16,3	21,8	8,3	17,8	7,5	6,0	4,8	7,3	10,8	6,0
2- ODTÜ (İng.)	55	33,8	11,5	18,8	0,0	20,3	10,0	4,8	6,0	6,0	7,0	6,0
3- İstanbul	100	27,8	16,3	2,8	1,8	18,8	7,8	6,0	7,8	6,0	7,5	5,0
4- Hacettepe	80	29,3	8,3	8,5	0,0	16,8	6,5	4,8	3,5	6,5	8,8	3,5
5- Ankara	60	20,5	12,0	4,8	0,0	19,5	5,5	2,3	3,8	7,8	8,8	6,0
152- Iğdır	62	14,8	9,8	0,0	-0,3	11,0	-0,5	1,3	1,8	6,3	0,0	3,8
153- İbrahim Çeçen (İ.Ö.)	62	15,3	10,0	-0,8	0,0	7,0	4,0	1,0	3,0	5,0	2,0	5,0
149- Bayburt (İ.Ö.)	72	5,5	8,0	2,3	2,3	3,5	4,5	3,5	0,5	6,0	5,3	3,8
154- Ardahan (İ.Ö.)	52	10,8	5,8	0,0	0,0	3,0	0,8	4,0	2,0	5,3	3,5	4,8
155- Iğdır (İ.Ö.)	44	17,8	-0,8	5,3	0,0	4,0	3,3	1,0	-0,5	6,8	3,0	2,8

Tablo 1’de ilk beşinci sıradaki tarih bölümlerine yerleşen öğrencilerin TYT ortalama netleri Türkçe Testinde 29.5 (%73,7); Sosyal Bilimler Testinde 12.8 (%64); Matematik Testinde 11.3 (%28,2); Fen Bilimleri Testinde 1.9 (%9,5) olmuştur.

Tablo 1’e göre son beş sıradaki tarih bölümlerinin TYT Testi puanları ortalama netleri Türkçe Testinde 12.8 (%32); Sosyal Bilimler Testinde 6.5 (%32,5), Matematik Testinde 1.3 (%3,2), Fen Testinde 0.4 (%2) olmuştur. Sosyal Bilimler Testinde Iğdır Üniversitesi Tarih Bölümü (İÖ) öğrencileri; Matematik Testinde ise Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Tarih Bölümü öğrencileri eksi puana düşmüştür.

Tablo 1 verileri incelendiğinde sayısal alandaki başarısızlık göze çarpılmaktadır. Boğaziçi Üniversitesi Tarih Bölümü öğrencileri dışında diğer üniversitelerin tarih bölümü öğrencileri fen bilimleri sorusu neredeyse hiç yapamamıştır. Ancak son sırada bulunan Iğdır Üniversitesi’nin Matematik Testi net ortalamasının 5,3 olması manidardır. Türkçe Testinde son sıradaki Iğdır

Üniversitesi son beş sıra içinde en fazla Türkçe Testi sorusu yapmıştır. Türkçe Testi grubunda Bayburt Üniversitesi Tarih Bölümü ikinci öğretim öğrencileri 40 sorudan ancak 5,5 ortalama net yapabirmiştir. ÖSYM Türkçe Testi incelendiğinde sorular Türkçeyi doğru kullanma, okuduğunu anlama ve yorumlama, kelime hazinesi, temel cümle bilgisi ve imla kurallarını kullanma becerilerini ölçmeye yöneliktir (“YKS Kılavuz”, 2018). Bu temel yeterliliklerden yoksun olarak üniversiteye yerleşen öğrencilerin tarihsel verileri yorumlamaları ve tarihsel düşünme becerilerini kullanmaları oldukça zordur. Yirmi sorudan oluşan Sosyal Bilimler Testinde de başarısız sonuçlar göze çarpmaktadır. Buna ek olarak İğdır Üniversitesi’ne yerleşen öğrencilerin sosyal bilimlerdeki net ortalamasının eksi puana kadar düşmesi ise oldukça manidardır. Sosyal-1 Testinin içeriğine bakıldığında tarih, coğrafya, din kültürü ve ahlak bilgisi, felsefe alanlarındaki temel kavram ve ilkeleri kullanma becerilerini ölçmeye yönelik soruları içeren beşer adet tarih coğrafya, felsefe, din kültürü ve ahlak bilgisi veya ilave felsefe sorularından oluşmaktadır (“YKS Kılavuz”, 2018). Ancak sosyal bilimlerin temel kavramlarını bilme, anlama ve yorumlamaya dayalı soruları doğru cevaplamada bile öğrencilerin eksiklikleri vardır.

AYT’ye gelince ilk beş sırada yer alan tarih bölümlerine yerleşen öğrencilerin ortalama netleri Türk Dili ve Edebiyatı Testinde 18.6 (%77,5), Tarih -1 Testinde 7.4 (%74); Coğrafya -1 Testinde 4.7 (%78,3); Tarih-2 Testinde 5.1 (%46,3), Coğrafya -2 Testinde 6.7 (%60,9); Felsefe Testinde 8.5 (%70,8); Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Testinde 5.3 (%88,3) olmuştur. Öğrencilerin en başarılı olduğu test grubu Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Testi olmuştur.

AYT’ye bakıldığında son beş sırada olan tarih bölümlerine yerleşen öğrencilerin ortalama netleri Türk Dili ve Edebiyatı Testinde 5.7 (%23,7); Tarih Testinde 2.4 (%24), Coğrafya-1 Testinde 2.1 (%33); Tarih- 2 Testinde 1.3 (%11,8); Coğrafya -2 Testinde 5.8 (%52,7); Felsefe Testinde 2.7 (%22,5); Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Testinde 4 net (%66,6) olmuştur.

İlk dört sırada yer alan tarih bölümü öğrencileri Türk Dili ve Edebiyatı Testini, Tarih -1 Testini, Coğrafya -1 Testini, Coğrafya- 2 Testini, Felsefe Testini ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Testini başarılı bir oranda cevaplamışlardır. Ancak Tarih -2 Testinde orta düzeyde bir başarı vardır. İlk beş sırayı İstanbul ve Ankara’daki tarih bölümleri paylaşmıştır. Ancak beşinci sıradaki Ankara Üniversitesi’nden sonra puanlar dikkat çekici oranda düşmektedir. Boğaziçi ve ODTÜ’ye yerleşen öğrenciler sayısal sorularda başarı gösterebilmişlerdir.

Tablo 1'e tekrar dönüldüğünde Türk Dili ve Edebiyatı ile Tarih-1 Testindeki başarısızlık kolayca görülmektedir. Hatta 152. sıradaki Iğdır Üniversitesi örgün eğitim programına yerleşen öğrencilerin Tarih-1 Testindeki ortalamaları eksiye kadar düşmüştür. Coğrafya -1 Testi ve Tarih- 2 Testinde yine başarısız oranlar vardır hatta Iğdır Üniversitesi Tarih Bölümüne (İ.Ö) yerleşen öğrencilerin Tarih-2 Testinde ortalama puanları eksidedir. Felsefe Testi ortalamaları düşük olurken Coğrafya -2 Testi ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Testinde öğrencilerin net ortalamaları yaklaşık yüzde elli oranındadır.

YÖK ATLAS verilerine göre Boğaziçi Üniversitesi Tarih Bölümüne birinci sırada yerleşen öğrenci 512 puan alırken son sırada yerleşen öğrenci ise 455 puan almıştır Iğdır Üniversitesi Tarih Bölümü İ.Ö.'ye yerleşmiş öğrencinin taban puanı 202'dir. İlk sıradaki bölüm ile son sıradaki bölüm arasında taban puanı olarak 253 puan; Boğaziçi Üniversitesi Tarih Bölümü'ne birinci yerleşen tarih öğrencisi ile Iğdır Üniversitesi Tarih Bölümü'ne son sırada yerleşen öğrenci arasında 310 puanlık bir fark vardır.

YÖK ATLAS tarih öğretmenliği programlarını (tarih eğitimi anabilim dalları) tercih eden öğrencilerin nitelikleri ve nicelikleri hakkında hangi verileri sunmaktadır?

Tablo 2

YÖK ATLAS (2018) Verilerine Göre Tarih Öğretmenliği Programları (Tarih Eğitimi Anabilim Dalı)

Üniversite	Yer	TYT Türkçe (40)	TYT Sos (20)	TYT Mat (40)	TYT Fen (20)	AYT TDE (24)	AYT Tar1 (10)	AYT Coğ1 (6)	AYT Tar2 (11)	AYT Coğ2 (11)	AYT Fel (12)	AYT Din (6)
Marmara	21	26,0	12,5	10,8	2,0	13,3	5,0	6,0	6,0	7,3	8,5	3,5
Gazi	18	27,5	13,8	8,8	0,0	16,3	4,0	2,3	6,3	7,3	6,5	3,8
Dokuz Eylül	20	23,8	15,0	3,5	0,8	20,3	3,8	6,0	4,8	6,0	4,5	6,0
Necmettin Erbakan	21	20,0	11,5	1,5	2,8	15,5	7,0	3,5	5,5	5,5	4,0	6,0
Atatürk.	21	14,3	11,3	0,0	0,0	14,8	6,5	3,8	5,3	6,3	6,0	3,5
Dicle	20	23,3	11,3	2,8	0,0	5,5	7,5	6,0	3,5	8,5	4,8	6,0
Yüzüncü Yıl	21	25,0	11,3	2,8	-0,3	19,0	0,0	3,5	3,5	6,0	4,0	2,3

Tablo 2'den görülebileceği üzere 2018 yılında YÖK ATLAS verilerine göre tarih eğitimi anabilim dallarına 143 kişi yerleşmiştir. Gazi Üniversitesi'ne ek puan olarak 1 öğrenci daha yerleşmiştir. Bir kişinin test ortalamaları tabloya alınmamıştır.

TYT değerlendirildiğinde ilk beş sıradaki tarih eğitimi anabilim dallarına (tarih öğretmenliği programı) yerleşen öğrencilerin net ortalamaları: Türkçe Testinde 22.8 net (%57); Sosyal Bilimler Testinde 12.3 (%61,5); Matematik Testinde 4.3 net (%10,7); Fen Bilimleri Testinde 0.7 net (%3,5) olmuştur.

TYT matematik soruları, matematik kavramlarını kullanma ve bu kavramları kullanarak işlem yapma, temel matematiksel ilişkilerden yararlanarak soyut işlemler yapma, temel matematik prensiplerini ve işlemlerini gündelik hayatta uygulama becerilerini ölçmeye yönelik sorulardır. Eğitim fakültesi öğrencilerinin matematik başarıları düşük düzeyde olarak kabul edilebilir. Aynı durum fen başarısı için de geçerlidir. Bu test grubunda Biyoloji, fizik ve Kimya alanlarındaki temel kavram ve ilkeleri kullanma becerilerini ölçmeye yönelik Fizik Testinden 7, Kimya Testinden 7 ve Biyoloji Testinden 6 soru yer almaktadır (“YKS Kılavuz”, 2018).

AYT’ye gelince tarih eğitimi anabilim dalına yerleşen öğrenciler Türk Dili ve Edebiyatı Testinden 14.9 (%62), Tarih -1 Testinden 4.8 (%48); Coğrafya -1 Testinden 4.4 (%73,3); Tarih -2 Testinden 4.9 (%44,5); Coğrafya- 2 Testinden 6.7 (%60,9); Felsefe Testinden 5.4 (%45); Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Testinden 3.5 net (%58,39 ortalama net yapmışlardır. Tablo 4 yorumlanacak olursa sayısal alanlardaki başarısızlık ortadadır. Tarih eğitimi anabilim dalına yerleşen öğrencilerin tarih sorularındaki başarısızlığı da dikkat çekicidir. Örneğin Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı’na yerleşen öğrencilerinin Tarih -1 Testi başarı ortalaması puanı 0,0’dır.

2018 yılı YÖK ATLAS verilerine göre Marmara Üniversitesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı’na ilk sırada yerleşen öğrencinin puanı 417, son sırada yerleşen öğrencinin puanı 372 puan olurken; Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı’na yerleşen son sıradaki öğrencinin taban puanı 320 olmuştur. İki üniversitenin taban puanı arasındaki fark 76 olurken tarih öğretmenliği anabilim dalına yerleşen birinci öğrenci ile sonuncu öğrenci arasında 97puanlık fark görülmektedir (“Lisans Programları”, 2018).

YÖK ATLAS (2018) verileri vakıf üniversitelerinin tarih bölümlerini tercih eden öğrencilerin nitelikleri ve nicelikleriyle ilgili hangi verileri sunmaktadır?

Tablo 3

YÖK ATLAS (2018) Verilerine Göre Vakıf Üniversitelerinin İlk Beş ve Son Beş Sırada Tercih Edilen Tarih Bölümleri

Üniversite	Yer	TYT Türkçe (40)	TYT Sos (20)	TYT Mat (40)	TYT Fen (20)	AYT TDE (24)	AYT Tar1 (10)	AYT Coğ1 (6)	AYT Tar2 (11)	AYT Coğ2 (11)	AYT Fel (12)	AYT Din (6)
1.Koç (İng.- Burslu)	6	27,8	17,5	15,0	13,0	22,8	7,8	6,0	7,5	6,0	9,5	6,0
2.İstanbul Şehir İng.- Burslu)	3	32,5	18,8	18,5	4,5	19,0	10,0	6,0	7,3	8,8	7,0	5,0
3.Yeditepe (İng-burslu)	3	30,0	13,8	23,3	4,0	14,0	8,8	6,0	8,5	7,3	9,5	6,0
4.İstanbul Bilgi İng.-burslu)	3	33,8	19,0	3,0	0,0	21,5	7,5	5,0	8,5	9,8	7,0	4,8
5.İstanbul 29 Mayıs (burslu)	3	31,8	15,8	4,0	1,8	22,8	8,8	6,0	7,3	8,5	8,3	6,0
32. Yeditepe	16	12,8	9,0	-2,0	2,3	4,0	1,3	2,3	3,0	3,8	3,3	3,5
33. FSM Vakıf %25 indirimli	6	19,8	5,8	1,0	2,5	3,3	3,0	2,3	3,8	0,3	1,0	2,5
34.İstanbul Aydın (%50 indirimli).	32	18,3	7,5	3,0	0,8	2,8	0,0	1,0	0,0	6,3	6,3	1,5
35. Nişantaşı (%75 indirimli)	33	15,0	2,8	5,0	1,0	4,3	1,8	2,3	0,3	5,0	3,0	4,0
36. Koç (İng.- %50 indirimli)	9	14,3	3,5	2,5	-0,8	1,5	1,8	3,8	0,8	6,5	3,0	2,8

Tablo 3'teki ortalama netler incelendiğinde ilk beş sıradaki vakıf üniversitesi tarih bölümüne yerleşen öğrencilerin TYT; Türkçe Testinde 31.2 (%77,7); Sosyal Bilimler Testinde 15.8 (%79); Matematik Testinde 12.7 net (%31,7); Fen Testinde 4.66 (%23) ortalama netleri olduğu görülmektedir. Tablo 3 değerlendirildiği zaman ilk beş sıradaki tarih bölümlerinin sözel net ortalamalarının başarılı olduğu söylenebilir. İlk üç sıradaki tarih bölümü matematik net ortalamaları sözel öğrencilerine göre başarılı sayılabilir. Ancak Fen Bilimleri testine gelince sadece Koç Üniversitesi'ne tam bursla yerleşen öğrenciler bu alanda başarı gösterdikleri söylenebilir.

Son beş üniversiteye yerleşen tarih öğrencilerinin ortalama netlerine bakıldığında TYT Türkçe Testinde 16.4 (%41), Sosyal Bilimler Testinde 5.7 (%28,5), Matematik Testinde 1.9 net (%4,7); Fen Bilimleri Testinde 1.1 (%6,5) olduğu görülmektedir. Koç Üniversitesi Tarih Bölümü'ne %50 bursla yerleşen öğrencilerin net ortalaması eksi puana kadar düşmüştür.

İlk beş tarih bölümünün AYT ortalaması değerlendirildiğinde Türk Dili ve Edebiyatı Testinde 20 net (%83,3); Tarih- 1 Testinde 8.5 (%85); Coğrafya -1 Testinde 5.8 (%96,6); Tarih - 2 Testinde 7.8 (%70,9), Coğrafya- 2 Testinde 8 net (%72,7), Felsefe Testinde 8.2 net (%68,3); Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Testinde 5.5 net (%90) ortalama olduğu görülmektedir.

Son beş üniversitenin AYT'ye bakıldığında ortalama net oranı Türk Dili ve Edebiyatı Testinde 3.2 (%12,9), Tarih- 1 Testinde 1.5 net (%15), Coğrafya- 1 Testinde 2.3 (%38,3), Tarih - 2 Testinde 1.5 net (%13,6), Coğrafya- 2 Testinde 4.3 net (%39), Felsefe Testinde 3.3 net (%27,5); Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Testinde 2.8 net (46.6) olmuştur

YÖK ATLAS (2018) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti tarih bölümlerini tercih eden öğrencilerin nitelik ve nicelikleri hakkında hangi verileri sunmaktadır?

Tablo 4

YÖK ATLAS (2018) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Tarih Bölümleri

Üniversite	Yer	TYT Türk (40)	TYT Sos (20)	TYT Mat (40)	TYT Fen (20)	AYT TDE (24)	AYT Tar1 (10)	AYT Coğ1 (6)	AYT Tar2 (11)	AYT Coğ2 (11)	AYT Fel (12)	AYT Din (6)
Yakın Doğu (Burslu)	5	18,3	10,5	2,0	-1,3	5,8	1,8	4,8	2,5	6,3	4,0	3,5
Yakın Doğu (%50indirimli)	1	23,0	7,0	-0,3	0,0	8,0	3,8	2,3	2,3	5,0	0,3	4,0
Yakın Doğu (%75 indirimli)	4	11,5	5,0	3,3	0,3	6,3	4,5	0,5	-1,3	4,8	4,3	3,5
Lefke Avrupa (burslu)	5	9,5	8,0	0,3	0,8	1,5	3,8	2,5	3,8	6,0	1,0	1,3

Tablo 4 incelendiğinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde iki üniversite tarih bölümüne öğrenci kabul etmiştir. Sıralamada da burs oranının etkili olduğu görülmektedir. TYT'ye bakıldığında öğrenciler Türkçe Testinde 15.5 (%38,7); Sosyal Bilimler Testinde 7,6 net (%38); Matematik Testinden 1,3 (%3,25), Fen Bilimleri Testinden ortalama olarak 0,2 net soru yapmışlardır.

AYT'ye gelince tarih bölümü öğrencileri Türk Dili ve Edebiyatı Testinden 5,4 (%22,5); Tarih Testinden 3,4 (%34); Coğrafya-1 Testinden 2,5 (%42); Tarih-2 Testinden 1,8 (%16,3), Coğrafya-2 Testinden 5.5 (%50); Felsefe Testinden 2,4 (%20); Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Testinden 3,0 (%50) oranında net yapmışlardır.

Tablo 4'te tarih bölümüne yerleşen öğrencilerin tarih testlerindeki başarısız sonuçları görülmektedir. Örneğin Yakın Doğu Üniversitesi'ni %75 bursla tercih eden öğrenciler 11 soruluk Tarih -2 Testinden eksi ortalamaya düşmüştür. Yine bu üniversitenin %50 lik bursuyla yerleşen öğrenciler 12 soruluk Felsefe Testinden 1 net ortalamaya bile ulaşamamışlardır, bu öğrencilerin hem sayısal hem de sözel alanlardan yaptıkları ortalama netler oldukça düşüktür.

YÖK ATLAS (2018) açık öğretim fakültesi tarih bölümlerini tercih eden öğrencilerin nitelik ve nicelikleri hakkında hangi verileri sunmaktadır?

Tablo 5

YÖK ATLAS (2018) Verilerine Göre Açık Öğretim Fakültesi Tarih Bölümleri

Üniversite	Yer	TYT Türk. (40)	TYT Sos (20)	TYT Mat (40)	TYT Fen (20)	AYT TDE (24)	AYT Tar1 (10)	AYT Coğ1 (6)	AYT Tar2 (11)	AYT Coğ2 (11)	AYT Fel (12)	AYT Din (6)
Anadolu	2549	12,8	10,3	-0,3	0,0	3,8	4,0	1,0	-1,0	7,5	5,0	4,8
İstanbul	1019	18,0	4,3	1,3	2,8	8,0	-0,5	2,3	3,3	1,5	2,3	3,8

Tabloya 5'e bakıldığında 2018 yılında açık öğretim fakültesi tarih bölümlerine 3568 kişi yerleşmiştir. TYT Türkçe Testinde öğrencilerin 10.4 (%26); Sosyal Bilimler Testinden 7.3 net (%36,5); Matematik Testinden 1 net (%2,5); Fen Bilimleri Testinden 1.4 (%7); ortalama soru yaptıkları görülmektedir.

AYT'ye gelince tarih bölümü öğrencileri ortalama olarak Türk Dili ve Edebiyatı Testinden 5.9 (%24,5); Tarih-1 Testinden 1.75 net (%17,5); Coğrafya- 1 Testin 1.6 (%26,6); Tarih- 2 Testi 1.15 (%10,4); Coğrafya -2 Testinden 4.5 soru (%40,9); Felsefe Testinden 3.65 (%30,4); Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Testinden 4.3 (%72) oranında net yapmışlardır.

Açık öğretim fakültesi tarih bölümü öğrencilerin ortalama netleri değerlendirildiğinde başarısız bir tabloyla karşılaşmaktadır. Örneğin Anadolu Üniversitesi Tarih Bölümü öğrencilerinin 11 soruluk Tarih -2 Testinden ortalamaları -1 olmuştur. İstanbul Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Tarih Bölümü öğrencilerinin ise 10 soruluk Tarih- 1 Testinden yaptıkları

ortalama net 0,5'tir. Tarih bölümüne yerleşen öğrencilerin tarih testi ortalaması manidardır. Anadolu Üniversitesi öğrencileri 6 soruluk Coğrafya- 1 Testinden sadece 1 net yaparken; İstanbul Üniversitesi öğrencileri ise 11 soruluk Coğrafya -2 Testinden sadece 1,5 ortalama net yapabilmişlerdir. Tarih öğretiminde coğrafya bilgisi oldukça önemli (Kılıç, 2019) olmasına rağmen öğrenciler coğrafya bilgisi yeterliliğinde ve temel coğrafya bilgisi düzeyinde oldukça başarısız oldukları görülmektedir.

YÖK ATLAS (2018) göre yurt dışı tarih programlarını tercih eden öğrencilerin nitelik ve nicelikleri hakkında hangi verileri sunmaktadır?

Tablo 6

YÖK ATLAS (2018) Verilerine Göre Yurt Dışı Tarih Programları

Üniversite	Yer	TYT Türkçe (40)	TYT Sos (20)	TYT Mat (40)	TYT Fen (20)	AYT TDE (24)	AYT Tar1 (10)	AYT Coğ1 (6)	AYT Tar2 (11)	AYT Coğ2 (11)	AYT Fel (12)	AYT Din (6)
Kırgızistan- Türkiye Manas	3	17,5	5,3	5,3	0,8	7,3	2,3	2,3	2,0	7,5	6,3	0,5
Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk Kazak (Ücretli)	5	15,8	12,3	0,0	2,3	9,0	0,3	2,5	2,8	3,5	2,5	1,8
Bakü Devlet (ücretli)	1	11,8	6,8	0,8	0,3	5,8	3,8	4,8	3,0	4,8	4,0	2,5

Tablo 6 incelendiğinde Kırgızistan, Kazakistan ve Azerbaycan'da bulunan üniversitelerin tarih bölümlerine 9 öğrencinin yerleştiği görülmektedir. Bu öğrencilerin TYT testi değerlendirildiğinde öğrencilerin kırk soruluk Türkçe Testinden ortalama 15 (%37,5) net 20 soruluk Sosyal- 1 Testinden ise yaklaşık 8 net (%40) net yaptıkları görülmektedir. Matematik testi başarısına gelince öğrenciler yaklaşık 2 net (%5) ve Fen Bilimleri Testinden ise 1.1 net soru (%5) soru yaptıkları görülmektedir.

Yine aynı öğrencilerin AYT başarıları ise şöyledir; Türk Dili ve Edebiyatı Testinden ortalama 6.7 (%29) oranında net yapmışlardır. Tarih-1 Testinden ortalama 2.1 (%20), Coğrafya -1 Testinden 3.2 (%53), Tarih -2 Testinden 3.2 (%29), Coğrafya -2 Testinden 5.2 (%47,2), Felsefe Testinden 4.4 (%35) Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Testinden 1.6 (%26) oranında net yapmışlardır, Türk Dili Testinde yapılan net ortalamalarının düşük olduğu gözlemlenmektedir. Yurt dışı tarih

bölümüne yerleşen öğrencilerin diğer test grubundaki netleri gibi tarih testi ortalama netleri de dikkat çekici oranda düşüktür.

Sonuç

YÖK ATLAS (2018) verileri incelendiğinde Boğaziçi, ODTÜ, İstanbul, Hacettepe, Ankara Üniversitesi tarih bölümleri ilk beş sırada yer almaktadır. Bu üniversitelerin ardından sırasıyla Marmara Üniversitesi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Ege Üniversitesi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi gelmektedir.

Tarih bölümleri üzerine yapılan araştırmaya göre 2007 yılında 59 üniversitenin fen-edebiyat fakültesinde tarih bölümü yer almaktadır. 2007 yılında 19 üniversitenin fen-edebiyat fakültesinin tarih bölümüne ikinci öğretim öğrencisi alınmıştır. Bu bölümlere 2007 yılında alınan öğrenci sayısı 3836'dır. 2008 yılında 59 üniversitenin fen-edebiyat fakültesinde tarih bölümü eğitime devam etmiştir. Bununla birlikte ikinci öğretim program sayısı 19'den 26'ya çıkmıştır. Bu bölümlere 2008 yılında alınan öğrenci sayısı 5160'dır. Bir yıl önceki kontenjana 1324 kişilik ilave yapılmıştır (Erkan, 2009: 179).

2016 YÖK ATLAS verilerine göre (fen edebiyat, edebiyat, insani bilimler fakültesi) 151 tane tarih bölümü bulunmaktadır ve 2016 yılında tarih bölümlerine 10331 öğrenci alınmıştır. 29 adet vakıf üniversitesinde 410 öğrenci kabul edilmiştir, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde ise 5 adet tarih programına 27 öğrenci alınmıştır. 7 adet tarih öğretmenliği anabilim dalına 135 öğrenci alınırken; 2 adet açık öğretim fakültesine 3351 öğrenci alınmıştır. 2016 yılında 5 tane ise yurt dışı programı vardır (Aktaş ve Aktaş, 2017).

2018 yılı YÖK ATLAS verilerine göre son on sıradaki tarih bölümlerinin yer aldığı üniversiteler; 146. sıra Mardin Artuklu Üniversitesi, 147. sıra Bingöl Üniversitesi (İÖ), 148. sıra Kafkas Üniversitesi (İÖ), 149. sıra Bitlis Eren Üniversitesi (İÖ), 150. sıra Siirt Üniversitesi (İÖ), 151. sıra Iğdır Üniversitesi, 152. sıra Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi (İÖ), 153. sıra Bayburt Üniversitesi (İÖ), 154. sıra Ardahan Üniversitesi (İÖ), 155. sıra Iğdır Üniversitesi (İÖ) olmuştur. Bu üniversitelerde yer alan tarih bölümler en düşük netle öğrenci almaktadır. Burada dikkat edilmesi gereken nokta Iğdır Üniversitesi'nin normal öğretiminin bile pek çok üniversitenin ikinci öğretim programının altında kalmasıdır. "Serhat İlleri" diye adlandırılan Kars, Ardahan ve

İğdir’da yer alan üniversitelerinin tarih bölümü öğrenci tercihlerinde son sıralarda yer aldığı görülmektedir. 2018 yılında 155 devlet üniversitesine 11001 tarih öğrencisi kabul edilmiştir (“YÖK ATLAS”, 2018). Eğitim fakültelerinin ortaöğretim programları 1997 yılında yeniden yapılandırılmıştır. Buna göre ortaöğretim alan öğretmenlikleri, 3,5 veya 4 yıllık eğitim üzerine 1,5 yıllık tezsiz yüksek lisansla öğretmenlik formasyonu kazandırılması amaçlanmıştır. Ancak 2013-2014 yılı itibariyle YÖK’ün kararı gereği eğitim fakültelerinin ortaöğretim bölümlerine öğrenci alma kararı durdurulmuştur. Ancak daha sonra eğitim fakülteleri ortaöğretim programlarına önce 10 daha sonra da 20 öğrenci alınmasına karar verilmiştir. Bu fakültelerin süresi beş yıldan dört yıla indirilmiştir. Eğitim fakültelerinin en önemli öğrenci kaynağı olan Anadolu öğretmen liseleri kaldırılmış, öğretmenliği tercih eden öğretmen lisesi öğrencilerine burs ve ek puan uygulaması sona ermiştir (Kırpık vd. 2016: 275). Tarih eğitimi anabilim dallarına 2018 yılında 20 kişilik kontenjan verilmiştir. Kaya vd. (2013) tarafından yapılan araştırmada Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi Anabilim Dalı’nda öğrenim gören öğrencilerin bu alanı tercih etme nedenleri arasında ilk sırada %22 iş kaygısı ve ikinci sırada %22 tarih bilimine duyulan ilgi gelmektedir. Aynı öğrencilere gelecekte beklenenleri sorulduğunda ise ilk sırada öğretmen olarak atanmayı istediklerini belirtmişlerdir (Kaya vd. 2013: 13-19).

Tarih öğretmenliği programları üzerine yapılan çalışmaya göre 2007 yılında eğitim fakültelerinin 7 tarih öğretmenliği bölümüne 280 öğrenci alınmıştır. 2008 yılında ise Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde de tarih öğretmenliği programı açılmıştır. 2008 yılında tarih öğretmenliği bölümlerine alınan öğrenci sayısı 360 kişiye çıkmıştır. Eğitim fakültelerinin tarih öğretmenliği programlarında ikinci öğretim uygulaması yoktur. Sekiz bölümün ÖSS puan sıralamasına göz atıldığında en yüksek puan ile öğrenci alan yerin Marmara Üniversitesi olduğu bunu sırasıyla Dokuz Eylül Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi’nin takip ettiği görülmektedir. Tarih öğretmenliği bölümüne girişte kullanılan ÖSS puanlarının en yüksek puan ile alan üniversite ile en düşük puan ile alan üniversite arasındaki farkın 2007 yılında 9, 2008 yılında 11 puan olması 8 üniversitenin de tarih öğretmenliği programının geçmiş yıllarda homojen bir yapı gösterdiği şeklinde yorumlanabilir (Erkan, 2009: 168).

2018 YÖK ATLAS verileri değerlendirildiğinde taban puanına göre vakıf üniversitelerinden Koç Üniversitesi Tarih Bölümü birinci sırada, İstanbul Şehir Üniversitesi

Tarih Bölümü ikinci sırada, Yeditepe Üniversitesi Tarih Bölümü üçüncü sırada yer almaktadır. Bu üniversiteler burslu ve öğrenim dili İngilizcedir. 2018 YÖK ATLAS verilerine göre Koç Üniversitesi, İstanbul Şehir Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul Bilgi Üniversitesi, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi, İbni Haldun Üniversitesi, Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi tarih bölümleri ilk on sırada yer almaktadır. İlk on sırada iki devlet üniversitesi ve sekiz vakıf üniversitesi bulunmaktadır. İlk on sıradaki vakıf üniversitelerine yüksek burs oranına sahip toplam 41 öğrenci yerleşmiştir. Bu üniversitelerin İstanbul'da olması ve yüksek burs oranı nedeniyle başarılı öğrenciler tarafından tercih edildikleri düşünülebilir.

Vakıf üniversiteleri arasında son sırada ise Koç Üniversitesi %50 indirimli tarih programı yer almaktadır ("YÖK ATLAS", 2018). Bu bilgiden de anlaşılacağı gibi burs miktarı öğrenci tercihlerinde çok etkilidir. 2018 yılında 15 vakıf üniversitesinin 36 programına 363 öğrenci alınmıştır. Bu bilgilerden de anlaşılacağı gibi bir vakıf üniversitesi farklı burs oranlarıyla tarih öğrencileri alabilmektedir ("YÖK ATLAS", 2018).

2007 yılında vakıf üniversitelerin tarih bölümlerine 49 tane burslu öğrenci alınmıştır. Vakıf üniversitelerinin fen-edebiyat fakültesi tarih bölümlerine en yüksek puanla Koç Üniversitesi öğrenci almıştır. Bunu sırasıyla Boğaziçi Üniversitesi ve Fatih Üniversitesi'nin burslu programı izlemektedir. 2008 yılında vakıf üniversitelerin tarih bölümlerine 53 tane burslu öğrenci kabul edilmiştir. 2008 yılında fen-edebiyat fakültesi tarih bölümlerine en yüksek puanla öğrenciyi Koç Üniversitesi almıştır. Bu puan burslu öğrencilerin yer aldığı 4 kişilik kontenjan dâhilindedir. 2007 yılında fen-edebiyat fakültesi tarih bölümleri içinde en düşük puanla öğrenci kabul eden üniversiteler ise İstanbul Bilgi Üniversitesi, Yeditepe Üniversitesi ve Fatih Üniversitesi'dir. 2008 yılında fen-edebiyat fakültesi tarih bölümleri içinde en düşük puanla öğrenci alan üniversiteler ise Yeditepe Üniversitesi, İstanbul Bilgi Üniversitesi ve Fatih Üniversitesi'dir (Erkan, 2009: 149).

Tarih bölümü öğrencilerin sınavlardaki başarılarına dönülecek olursa fen bilimleri ve matematik başarıları sıfıra yakındır. Öğrenciler on iki yıllık eğitimlerinde ilk ve ortaöğretimde tamamen lise de ise kısmen bu derslerin eğitimini almışlardır. Türkiye'de matematik sorularındaki başarısızlık kontenjanları önemli ölçüde etkilemektedir. Örneğin eğitim fakültelerine girebilmek için ilk 240 bine girebilme koşulunun gelmesiyle beraber Türkiye'de

bazı eğitim fakültelerinde fen bilgisi öğretmenliği anabilim dalı boş kalmıştır. Çünkü fen bilgisi öğretmenliğine yerleşebilecek öğrenciler tercihlerini daha popüler bölümlerden yana kullanmışlardır. Yine matematik sorusu cevaplayamama arkeoloji bölümlerinde ciddi bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Eşit ağırlık puan türüyle öğrenci alan arkeoloji bölümlerinin bir kısmı kontenjanını dolduramadığı için ek yerleştirme ilanı vermiştir (“ÖSYM Ek Yerleştirme”, 2018).

Türkiye’de tarih öğretmenliği alanında yığılmanın azaltılması gerektiği düşünülmüş 2012-2013 eğitim öğretim yılında Yükseköğretim Kurulu’nun eğitim fakültelerinin ortaöğretim programlarına öğrenci alınmaması kararı verilmiştir. Daha sonra ise ortaöğretim programları 10 öğrenci almıştır. Ancak yine çok küçük iyileştirme yapılarak bu sayı 20’ye çıkarılmıştır. Safran vd. (2013) yaptığı araştırmadan çıkardıkları sonuca göre eğitim fakültesi ortaöğretim kısmının öğrenci sayısının azaltılması gerçekçi bir yaklaşım değildir. Çünkü Fen Edebiyat Fakültesinin örgün ve ikinci öğretimdeki kalabalık öğrenci sayısı tarih öğretmenliğindeki yığılmanın en önemli sebebi sayılabilir. Tahsindağ vd. (2016) tarafından yapılan araştırmada 2014 yılında tarih öğretmen adayı toplam 16.282 kişi vardır. 2014 yılında KPSS sınavına 15487 tarih öğretmen adayı girmiştir. Bu adayların 1954’ü (%12,62) eğitim fakültesi; 13.353’ü (%87,38) ise diğer fakülte mezunudur. Öğretmen olarak eğitim fakültesinden 94 (%4,81) diğer fakültelerden 25 (%2,23) toplam 346 kişi atanmıştır, tarih öğretmen adaylarının sınava girip öğretmenliğe atanma ortalaması yaklaşık 6,2 yıla denk gelmiştir (Üstündağ vd., 2016). Safran vd. (2013) tarafından yapılan araştırmada KPSS atama puanları dikkate alındığında eğitim fakültelerinin fen- edebiyat fakültelerinden başarılı olduğu görülmüştür. Üstündağ vd. (2016) tarafından yapılan benzer çalışmada da eğitim fakültelerinden mezun olan öğretmen adaylarının 2014 KPSS’de diğer fakültelerden mezun olan öğretmen adaylarına göre daha başarılı olduğu sonucu (Üstündağ vd. 2016: 614) ortaya konulmuş olsa da hem fen edebiyat hem de eğitim fakültelerinde tarih öğrenimi gören öğrenciler için öğretmenliğe atanamama sorunu vardır. Her yıl binlerce tarih bölümü mezunu olmasına rağmen 2017 yılı şubat ayında atanan tarih öğretmeni sayısı yalnızca 398’dir. 2018 yılı tarih öğretmenliği atama sayısı ise ilk atamada 163, ikinci atamada ise 503 kişi olmuştur (“Öğretmen Ataması Sayıları” 2018). MEB’e 2019 yılı şubat döneminde 350 (“Sözleşmeli Öğretmen Ataması”, 2019), Ağustos döneminde ise 350 tarih öğretmeni alınmasına karar verilmiştir (“Sözleşmeli Öğretmen Ataması”, 2019). Tarih bölümünde iş bulma olanağının düşük olması başarılı öğrencilerin üniversite tercihleri

yaparken tercihlerini tarih bölümünden farklı alana kaydıracağı açık olsa da öğretmen olabilme seçeneği nedeniyle her zaman tarih bölümlerinin belli oranda da talep göreceği açıktır.

Araştırmadan elde edilen verilere göre;

Fen–edebiyat, edebiyat, insani bilimler fakültelerinde yer alan tarih bölümlerinin örgün ve ikinci öğretim öğrenci sayısı oldukça fazladır kontenjanların azaltılması tarih bölümlerinin niteliğini arttıracığı düşünülmektedir.

Eğitim fakültelerinde yer alan tarih eğitimi anabilim dalı (tarih öğretmenliği) öğrenci sayısı 20 kişidir. Bu kontenjan sayısının arttırılmasının eğitim ve öğretim faaliyetleri açısından yararlı olacağı düşünülmektedir.

Tarih bölümleri bütün üniversitelerin açabileceği bir bölüm olmaktan çıkarılarak belirli kriterler konulması önemlidir. YÖK ATLAS verileri incelendiğinde öğrencilerin bölüm seçerken bölümün bulunduğu il en önemli belirleyici etkenler arasındadır. Bu yüzden Türkiye'nin batı illerinde veya büyük şehirlerde açılan her yeni tarih bölümü Türkiye'nin doğu illerinde yer alan tarih bölümlerine daha düşük puanla öğrenci gelmesine neden olmaktadır. Bu nedenle üniversitelerin tematik bir nitelik kazanmasının da önemli olduğu düşünülmektedir.

Tarih bölümleri ve tarih eğitimi anabilim dalları birbirinin rakibi olarak değil birbirinin tamamlayıcı olarak düşünülmeli ve bu iki program arasında denge kurulmalıdır. Geçmiş yıllarda hangi fakülte mezunları öğretmen olabilir tartışması yaşanması böyle bir algıya neden olmuştur.

Tarih bölümlerini ve tarih eğitimi anabilim dallarını ortaöğretimden daha donanımlı yetişen öğrencilerin tercih etmesi için bölümün sağladığı istihdam önemlidir. Bu bölümlerinin en önemli istihdamının öğretmenlik mesleği olduğu düşünülürse tarih öğretmeni atanma sayısı bölümün niteliği açısından önemlidir. Bu nedenle liselerde tarih ders sayısının yeterli sayıda olması gerekmektedir.

Kaynakça

2018 Branş Bazında Öğretmen Atama Sayıları. (2018). Erişim (21.10.2019): <https://www.tercihinyap.net/kpss/2018-brans-bazinda-ogretmen-atama-sayila.html>.

- 2018 Yükseköğretim Kurumları Sınavı. (YKS) Yükseköğretim Programları ve Kontejanları Klavuzu (2018). Erişim (03.08.2019): <https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2018/YKS/KONTKILAVUZ6082018.pdf>.
- Aktaş, Ö., ve Aktaş, D. (2017). An evaluation on history and history education departments. // *International Iğdır Symposium, Abstract Book*, p.295. Erişim (03.08.2019): <http://sempozyum.igdir.edu.tr/Addons/News/uploads/files/IIIInternationaligdirSymposiumAbsractBook.pdf>.
- Bahar, H.H. (2011). ÖSS puanı ve lisans mezuniyet notunun KPSS 10 puanını yordama gücü. *Eğitim ve Bilim*. 36 (162), ss. 168-181.
- Baykal, B.S (1977). Yükseköğretimde tarih bölümlerine dair. *Felsefe Kurumu Seminerleri*, Ankara, ss. 313-338.
- Erkan, S. (2009). Türk üniversitelerinde tarih öğrenimi (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kabapınar, Y., Şan,. S. (2017). SBS/OKS ve YGS/ÖSS sorularındaki görecelik: “hangi yanıt doğru, benimki mi ÖSYM’ninki mi? *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt 25 (1), ss.97-110. Erişim (03.08.2019): <https://dergipark.org.tr/download/article-file/296542>.
- Karakaya, İ. (2011). Öğretmenlik programlarındaki öğrencilerin ÖSS puanları ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 2(1), ss. 155-163. Erişim (03.08.2019): <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/65983>.
- Kaya, R., Aslan H., Günal, H. (2013). Tarih öğretmen adaylarının bölümü tercih etme nedenleri ile bölümden beklentilerine ilişkin görüşleri. *TUHED*, 2(2), ss. 1-31.
- Kılıç, P.İ. (2019). Tarih öğretimi ve coğrafya. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27 (29), ss. 869-883, DOI. 10.24106/kefdergi.2933.
- Kırpık G., Ünal U., Işık, H., Demirtaş B., Tokdemir M.A., Birbudak T.S., Akyol, H. (2016). *Türk eğitim tarihi*. Ankara: Grafiker.

Merkezi Yerleştirme ile Öğrenci Alan Yükseköğretim Lisans Programları. (t.y.). Erişim (03.08.2019): https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2018/YKS/YER/Tablo4_MinMax_31082018.pdf.

ÖSYM 2018 YKS Ek Yerleştirme Tercih Kılavuzu. (2018). Erişim (03.08.2019): https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2018/YKS/EK/Tablo4_13092018.pdf.

ÖSYM Yükseköğretim Sınavı (YKS) Kılavuzu. (2018). Erişim (03.08.2019): https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2018/YKS/KILAVUZ_28062018.pdf.

Özkan, M. (2015). Öğretmen yetiştiren programların giriş taban puanlarıyla KPSSortalamaları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8 (19), ss.279-303.

Safran M., Kan, A., Üstündağ M. T., Birbudak, T.S., Yıldırım, O. (2014). 2013 KPSS sonuçlarının öğretmen adaylarının mezun oldukları alanlara göre incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 39 (171), ss.13-25.

Sözleşmeli Öğretmen Ataması. (t.y.). Erişim (03.08.2019): <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/meb-sozlesmeli-ogretmenlik-ilk-atama-basvurusu-ve-sozlu-sinav-detayi-411>

Sözleşmeli Öğretmen Tercihleri ve İlk Atamalar. (t.y.). Erişim (15.08.2019): <https://www.cnnturk.com/turkiye/sozlesmeli-ogretmenlik-tercihleri-ve-kontenjanlar-meb-ilkatama-ekraninda>.

Üstündağ, M.T., Yalçın, H., Birbudak, T.S., Güneş, E., ve Safran, M. (2016). Öğretmen adaylarının 2014 KPSS puanlarının fakülte ve öğretmenlik alanlarına göre karşılaştırılması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3),ss. 599619. Erişim (03.08.2019): <http://www.mutlutahsin.com/wp-content/uploads/2019/02/Tam-Metin-7.pdf>.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

Yükseköğretim Program Atlası. (2018). Erişim (03.08.2019): <https://yokatlas.yok.gov.tr/netler-tablo.php?b=10201>.

Yüksel, H. (2011). Taşra üniversitelerinde tarih ve tarihçilik. *Cumhuriyet döneminde Türkiye'de tarih ve tarihçilik*, M. Öz (Ed), Ankara: TTK Yayınları, ss. 215-226.